

Tuloksellisuustarkastus

Tarkastuskertomus 5/2015 Yhteistyö opintojen ohjauksessa ja uraohjauksessa

Yhteenveto kertomusluonnoksen lausunnoista

Valtiontalouden tarkastusvirasto on saanut viitekohdassa mainitun tarkastuskertomuksen luonnoksesta palautetta seuraavasti:

- opetus- ja kulttuuriministeriöltä 21.4.2015.
- työ- ja elinkeinoministeriöltä 21.4.2015.
- Opetushallitukselta 29.4.2015.

Lausunnonantajilla on ollut tilaisuus

- lausua näkemyksensä tarkastuskertomusluonnoksessa esitetyistä tarkastusviraston kannanotoista sekä
- esittää kertomusluonnoksen tekstiin korjaus- ja täsmennysehdotuksia.

Ennen lopullisen tarkastuskertomuksen antamista tarkastusvirasto on kertomusta viimeisteltäessä ottanut huomioon palautteen seuraavasti:

Lausunnonantajien näkemykset kannanotoista

Työ- ja elinkeinoministeriön lausunnossa on pääosin yhdytty kertomusluonnoksen kannanottoihin. Työ- ja elinkeinoministeriö on esittänyt lausunnossaan kannanottoja tarkastusviraston antamiin suosituksiin sekä joitakin tarkennuksia ja huomautuksia kertomuksen asiakointiin. Kannanotot ja tarkennukset ovat antaneet aihetta joihinkin muutoksiin lopullisessa tarkastuskertomuksessa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö yhtyy lausunnossaan pääosin tarkastuksen suosituksiin ja pitää ohjauksen valtiontaloudellisen merkityksen esiin nostamista tärkeänä asiana. Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää lausunnossaan lukemista helpottavana sitä, että asioita on tarkasteltu teemoittain, mutta kritisoi sitä, että kertomuksesta ei aina selviä, mistä ja kenen järjestämästä toiminnasta on kysymys. Opetus- ja kulttuuriministeriö kritisoi lausunnossaan jonkin verran myös tarkastuksen rajauksia, jotka kuitenkin on tehty tarkastusasetelmaa laadittaessa tarkastusviraston ohjeiden mukaisesti käytettävissä olevat resurssit huomioon ottaen. Opetus- ja kulttuuriministeriö keskittyy lausunnossaan annettujen suositusten kommentointiin sekä joidenkin sisällöllisten asiakohtien tarkentamiseen. Esitetyt täydennykset ja korjaukset on otettu huomioon lopullisessa tarkastuskertomuksessa.

Opetushallitus pitää tarkastuskertomusluonnoksessa esitettyjä kannanottoja hyvin perusteltuina ja opinto-ohjauksen ja uravalinnanohjauksen kehittämisen näkökulmasta oleellisina. Tarkastusviraston suositukset ovat Opetushallituksen mukaan ohjauksen kehittämisen kannalta keskeisiä. Opetushallitus toteaa lausunnossaan, ettei uusien opetussuunnitelmien perusteiden sekä hyvän ohjauksen kriteereiden vaikutusta ole vielä mahdollista arvioida. Huomiota tulee Opetushallituksen mukaan kiinnittää etenkin ohjauksen voimavarojen turvaamiseen ja voimavarojen tarkoituksenmukaiseen kohdentamiseen.

Tarkastuskertomuksen lopullisen version kannanottoluvun sivulle 4 lisättiin palautteen perusteella ELO-ryhmien toimintaa arvioiva tekstikappale. Suosituksiin ei palautteen perusteella tehty muutoksia.

1. *Ohjausta tukevan ja valmentavan koulutuksen seuranta ja suunnittelu yhdessä muiden ohjaus-toimien kanssa*

Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että opetus- ja kulttuuriministeriön valmisteleva toisen asteen ammatillisen koulutuksen valmentavaa koulutusta uudistava laki tulee voimaan kuluvana vuonna.

Opetus- ja kulttuuriministeriö tuo esiin joitakin, lähinnä syksyllä 2015 tapahtuvia muutoksia ohjausta tukevaan ja valmentavaan koulutukseen.

2. *Ohjauspalveluiden kehittäminen ministeriöissä*

Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa tarkastusviraston arvion ohjauspalveluiden hajanaisuudesta paik-kansa pitäväksi, mutta korostaa, että asiaa on ryhdytty korjaamaan perustamalla valtakunnallinen poikkihallinnollinen elinikäisen ohjauksen yhteistyöryhmä (ELO), jonka tehtävänä on koordinoita oh-jauspalveluiden tarjontaa ja saatavuutta.

Myös opetus- ja kulttuuriministeriö viittaa lausunnossaan Elinikäisen ohjauksen yhteistyöryhmään esimerkkinä toimivasta yhteistyöstä.

3. *Ministeriöissä tehtävän valmistelun kokoaminen nykyistä tiiviimmäksi verkostoksi*

Työ- ja elinkeinoministeriö ja opetus- ja kulttuuriministeriö muistuttavat ministeriöiden välisen vuoro-vaikutuksen olevan tiivistä ESR-rahoitteisissa projekteissa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö näkee ohjauspalveluiden hajaantumisen eri ministeriöihin ja niiden eri yksiköihin vaikeuttavan yhteistyön tekemistä, kuten tarkastuskertomuksessa todetaan. Opetus- ja kulttuuriministeriö muistuttaa kuitenkin, että ohjauspalveluiden tiiviimpi kokoaminen irrottaa ne asiayhteydestään ja saattaa näin jopa heikentää ohjauksen vaikuttavuutta.

4. *Ohjauksen puutteellinen tietopohja ja ohjauspalveluiden tilan arviointi*

Työ- ja elinkeinoministeriö esittää tukevansa opetus- ja kulttuuriministeriön ohjaamaa, valtakunnalli- sessa ohjusalan osaamiskeskuksessa käynnissä olevaa Elinikäisen ohjauksen arvioinnin ja laadunvar- mistuksen perusteiden laatimista. Työ- ja elinkeinoministeriö kertoo myös ottaneensa huhtikuussa 2015 käyttöön ohjauksellisten palveluiden laadun arviointiin soveltuvan työkalun, Työelämä tutkan. Työ- ja elinkeinoministeriö muistuttaa myös alueellisten ELO-ryhmien tekevän alueillaan vaihtelevasti ohjauksen laadunarviointia ja kehittämistyötä.

5. *Ohjaustarpeen seurannan kehittäminen*

Työ- ja elinkeinoministeriö mainitsee lausunnossaan huhtikuussa 2015 käyttöön ottamansa ohjauksel- listen palveluiden laadun arviointiin soveltuvan työkalun, Työelämä tutkan. Työ- ja elinkeinoministeriö myöntää, ettei palvelutarpeesta ole tehty systemaattisia selvityksiä. Alueelliset ELO-ryhmät tekevät työ- ja elinkeinoministeriön mukaan vaihtelevasti ohjauksen laadunarviointia ja kehittämistyötä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö korostaa, että 5. suosituksessa esitetyt kehittämis- ja tietotarpeet tulisi ottaa huomioon 4. suosituksessa esitetyn ohjauspalveluiden tilan arvioinnin yhteydessä.

6. *Ohjaamo-hankkeiden tueksi koottava tieto*

Työ- ja elinkeinoministeriö muistuttaa, että kehittämistyön tuottamaa tietoa on jo koottu Kohti oh-jaamo -hankkeessa. Myös Opin Ovi -hankkeissa kertyneet hyvät käytännöt on koottu tietopankkiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että ESR-Kohtaamo -hanke kokoaa ja hyödyntää tähän mennen- sä kertyneen tiedon jo olemassa olevista matalan kynnyksen ohjauspalveluista sekä muista vastaavista hankkeista.

Suuri osa ministeriöiden esittämistä huomioista on luonteeltaan samansuuntaisia ja pikemminkin lisäyksiä ja tarkennuksia esitettyihin kannanottoihin kuin varsinaisia korjaus- tai muutosesityksiä. Esitetyt lisäykset ja tarkennukset otettiin huomioon pääosin kertomuksen havainto-osassa.

Teknisluonteiset täsmennys- ja korjausehdotukset

Työ- ja elinkeinoministeriön lausunnossaan esittämät korjaus- ja täsmennysehdotukset on otettu tekstimuutoksina huomioon lopullisessa tarkastuskertomuksessa. Korjausehdotukset koskivat eräitä teknisluonteisia ja kielellisiä yksityiskohtia sekä lisäyksiä ja tarkennuksia joihinkin asiakointiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriön kommentit ja muokkausehdotukset kertomusluonnoksen eri asiakointiin ovat seikkaperäisiä ja huolellisesti valmisteltuja. Esitetyt täydennykset ja korjaukset on otettu huomioon tarkastuskertomuksen lopullisessa versiossa.

Lisätietoja: Ylitarkastaja Kimmo Metsä, puh. 09 432 5812